

31.03.2016

Rådets beretning for 2015

Om Teknologirådet

Teknologirådets vedtekter ble fastsatt ved kongelig resolusjon 17. november 2000. Her slås Teknologirådets formål fast:

«Teknologirådet skal være et uavhengig rådgivende organ for teknologivurdering. Teknologirådet skal arbeide i skjæringspunktet mellom teknologi og samfunn, og bidra til å fremme en menneske- og miljøvennlig teknologiutvikling. Rådet skal ta stilling til teknologiutfordringene og de muligheter som ligger i ny teknologi på alle samfunnsområder, samt fremme en offentlig teknologidebatt og komme med forslag til tiltak.»

Teknologirådet har 15 medlemmer med bakgrunn fra teknologi og samfunns- og næringsliv. Sittende råd ble oppnevnt for en fireårsperiode 16. august 2012. Rådet ledes av Siri Hatlen. (Oversikt over rådsmedlemmene – se vedlegg 1.) Rådet møtes fem ganger i året og beslutter hovedlinjene i Teknologirådets arbeid.

Det fremgår av vedtektene at «Rådet velger selv sine problemstillinger og hvilke arbeids- og vurderingsmetoder som skal legges til grunn», og at «Rådet fastsetter selv sin forretningsorden». Rådet har sitt eget, uavhengige sekretariat som leder og gjennomfører prosjektene. Sekretariatet ledes av direktør Tore Tennøe.

Teknologirådets visjon er «teknologiråd for fremtidens samfunn». Teknologirådet involverer både eksperter, beslutningstakere, interessenter og lekfolk i sitt arbeid. For de fleste prosjekter blir det oppnevnt en ekspertgruppe med bred kompetanse innen forskning, næring, brukerinteresser o.l. på det aktuelle feltet. Ekspertgruppen bidrar gjennom hele prosessen fra endelig utforming av prosjektet til vurdering av muligheter og utfordringer, og forslag til tiltak.

Teknologirådets virksomhet finansieres over Nærings- og fiskeridepartementets post i statsbudsjettet, mens Norges forskningsråd har det faglige og administrative tilsynsansvaret.

Virksomhet og måloppnåelse

Teknologirådets oppgaver fremgår av vedtektene:

- identifisere og debattere store teknologiutfordringer, og bidra til å fremme en menneske- og miljøvennlig teknologivurdering
- være oppdatert på hva som foregår innen teknologivurdering og teknisk framsyn internasjonalt
- aktivt stimulere til en offentlig teknologidebatt
- iverksette utredninger og helhetsvurderinger av teknologiens muligheter og konsekvenser for samfunnet og den enkelte borger
- formidle resultatet av sitt arbeid til Stortinget, øvrige myndigheter og samfunnet generelt

Identifisere og debattere store teknologiutfordringer, og bidra til å fremme en menneske- og miljøvennlig teknologivurdering

Teknologirådets har for strategiperioden 2013–16 prioritert å vurdere og debattere nye teknologier og utfordringer på tre områder som er viktige for Norge:

- sikkerhet, åpenhet og personvern
- innovasjon for velferdsstaten
- Norge 2030

Sikkerhet, åpenhet og personvern

Etter dramatiske hendelser som 22. juli er det naturlig å søke etter tiltak som styrker samfunnets evne til å forutse, avverge og stanse angrep. De siste årene har utviklingen av ny sikkerhetsteknologi skutt fart. Eksempler er analyse- og sporingssystemer, sensorer og bruk av store data i prediksjon. Samtidig er det sider ved denne teknologien som utfordrer åpenhet, personvern og ytringsfrihet

Teknologirådet gjør på dette satsingsområdet analyser av hvordan samfunnet kan ta i bruk ny teknologi for å bedre samfunnssikkerheten og samtidig ivareta hensynet til åpenhet og personvern.

Forutseende politi

Teknologirådet har i 2015 satt forutseende politiarbeid og dataanalyse på dagsorden. Rapporten *Forutseende politi – Kan dataanalyser hjelpe politiet til å være på rett sted til rett tid?* vurderer muligheter for å avverge kriminalitet før den skjer. Dette er en videreføring av prosjektet «Smart politi», som i 2014 leverte en rapport om hvordan smarttelefonen, sosiale medier og big data-analyse kan revolusjonere politiets operative arbeid.

Mange typer såkalt hverdagskriminalitet – som innbrudd, lommetyverier o.l. – gjentar seg etter mønstre det kan være mulig å forutsi. Nå finnes det dataprogrammer som har potensial for å hjelpe politiet til å finne ut når og hvor det er mest sannsynlig at lovbrudd vil skje, slik at de kan prøve å avverge dem. Samtidig reiser det viktige spørsmål om grensene for politiets metodebruk, blant annet om prediksjon av kriminalitet på personnivå. Metodene er tatt i bruk i land som Tyskland, England og USA, og Teknologirådet anbefaler at disse metodene nå prøves ut under norske forhold.

Tingenes internett og personvern

Tingenes internett betyr at gjenstander som termostaten, joggeskoene og bilen blir smarte. De får sensorer og nettilkobling, og kan automatisk samle, tolke og dele informasjon om når noen står opp, hvor effektivt de trener, og hvor aggressivt de kjører bil. Tingenes internett er en viktig forutsetning for nye forretningsmodeller og – plattformer, men byr også på nye utfordringer for personvernet. Teknologirådet ga i rapporten *Personvern 2015 – Tilstand og trender* tre bud på hvordan dette kan løses.

Digital sårbarhet og ny teknologi

Nye digitale trender medfører også sårbarhet i samfunnet, eller påvirker vår aksept for risiko. Teknologirådet har utarbeidet en oversikt over teknologitrender som blir viktige for myndighetene å håndtere, og har valgt å trekke frem store data, bruk av privat datautstyr, sosiale medier, tingenes internett, kroppsnær teknologi, droner og 3D-printere.

Droner i Arktis

Økende aktivitet i Arktis gjør det viktig å bedre den norske miljøovervåkingen og redningsberedskapen i nord. Droner kan være en del av løsningen, går det frem av Teknologirådets rapport *Droner i Arktis*, som ble publisert høsten 2014. Med bakgrunn i Teknologirådets innspill tok leder for Stortingets delegasjon for arktisk parlamentarisk samarbeid initiativ til konferansen Droner i Nord i Bodø i januar 2015, hvor Teknologirådet presenterte sin rapport.

Innovasjon for velferdsstaten

Innenfor satsingsområdet «innovasjon for velferdsstaten» gjennomfører Teknologirådet prosjekter som analyserer hvordan ny teknologi kan redusere presset på velferden, høyne kvaliteten på offentlige tjenester og gi grunnlag for nytenkning av forholdet mellom den enkelte og det offentlige. I 2015 har Teknologirådet prioritert mobil helseteknologi, digitale selvtester og fremtidens alderdom.

Mobil helse for kronikere

Mobil helseteknologi kan gi pasienter med kroniske sykdommer bedre behandling og oppfølging, samtidig som helsevesenet sparer tid og penger, ble det slått fast i Teknologirådets rapport *Mobil helse for kronikere*, som ble levert i februar 2015. Norge har en aldrende befolkning, og stadig flere må leve med kroniske sykdommer som diabetes og kreft. Sensorer og apper på mobiltelefonen gir pasientene nye, enkle og rimelige muligheter til å overvåke og følge opp sin egen helse og kommunisere med helsetjenesten. Mobil helseteknologi gjør at en rekke oppgaver kan løses av pasientene selv, og kan gi kronisk syke bedre behandling til en lavere kostnad for samfunnet.

Digitale selvtester

Mobil helse for kronikere var første leveranse i et prosjekt som siden har jobbet videre med mobil helse og selvtester. Prosjektet har i løpet av 2015 endret sammensetningen av ekspertgruppen for å kunne behandle de nye problemstillingene. En ny rapport vil bli levert i første halvår 2016, før prosjektet fortsetter med et delprosjekt om mobil helseteknologi og folkehelse.

Big data i medisinen

I september arrangerte Teknologirådet og Oslo Universitetssykehus konferansen «Store data møter medisinen» på Litteraturhuset i Oslo med mål om å se konsekvensene av den digitale revolusjonen som skjer i medisinen nå – og et tiår frem i tid. Søkelystet var på eierskap til enkeltpersoners helsedata og bruk av store helseregistre, og hvilke konsekvenser det vil få for helsevesenet at folk kan bruke digitale selvtester og stille diagnoser på seg selv hjemmefra.

Eldreomsorg i 2025

I 2060 vil én av tre europeere være over 65 år, og det vil være bare to i arbeidsfør alder for hver pensjonist, mot dagens fire. Det gir store utfordringer for eldreomsorgen. Teknologi blir avgjørende for å sikre fortsatt god eldreomsorg i fremtiden. Teknologirådet har ledet et EU-prosjekt med scenario-workshoper i en rekke land, og kunne presentere resultatene i Brüssel og Oslo våren 2015.

Liten stat med store data?

Offentlig forvaltning og tjenester vil kunne anta en ny form som følge av den gjennomgripende digitaliseringen Norge står overfor. Digital teknologi muliggjør at innbyggerne ikke bare benytter offentlige tjenester, men blir aktive og deltakende aktører i utformingen og leveransen av dem. Offentlige data gir mer inngående kjennskap til hver innbygger, og åpner for en offentlig tjenesteleveranse som er mer differensiert og tilpasset den enkelte innbyggers unike behov, men også personvernutfordringer.

Som en første leveranse fra prosjektet skrev Teknologirådet høsten 2015 på forespørsel fra Produktivitetskommisjonen notatet *Denne gangen er det personlig* om temaet. Dette vil bli fulgt opp med en egen rapport i 2016.

Norge 2030

Norge står overfor store transformasjoner: Olje- og gassektoren vil bli mindre viktig, klimautfordringene større, befolkningen eldes, og det blir færre i yrkesaktiv alder til å betale for velferdsgodene. Politikkutvikling i et fireårsperspektiv er utilstrekkelig for å løse viktige samfunnsutfordringer som klimaendring og næringsutvikling, fastslår Teknologirådets strategi. Derfor har Teknologirådet som mål å gjennomføre prosjekter som identifiserer politisk relevante fremtidsbilder for Norge i 2030, og analyserer hvordan politikk kan innrettes for å styre mot langsiktige mål.

Luksusfellen – Norge etter oljen

Teknologirådet leverte i juli rapporten *Luksusfellen – omstilling i en oljeøkonomi* som konkluderer med at Norge trenger en langsiktig omstillingspolitikk for å unngå en bråbrems med langvarige konsekvenser for økonomien og de sysselsatte. Omstillingspolitikken må hjelpe oss gradvis å orientere oss bort fra olje og gass som det store lokomotivet i norsk næringsliv, og må ta høyde for at ny teknologi er i ferd med å endre forutsetningene for all produksjon og verdiskaping.

Datamaskiner kan gjøre stadig mer komplekse kontoroppgaver, og en rekke manuelle yrkesgrupper risikerer å bli automatisert bort. Internett og delingsøkonomien gjør at nye verdikjeder vokser frem, og den globale konkurransen skjerpes. Teknologirådet har i samarbeid med en gruppe eksperter på samfunnsøkonomi, ny industri og innovasjon utformet fem bud på en langsiktig omstillingspolitikk for Norge.

Fremtiden 2015 – 21-prosessene

Teknologirådet og Norges forskningsråd ser i et større prosjekt på fremtidstenkning i Norge. I 2015 er 21-prosessene, som er de viktigste strategiprosessene for forskning og innovasjon i Norge, vurdert i rapporten *21-prosessenes samfunnsansvar*.

Teknologirådet har brukt prinsipper fra «Responsible research and innovation (RRI)» som utgangspunkt for analysen, blant annet at forskning og innovasjon må være langsiktig, og at strategiene må utfordres når det gjelder alternative utviklingsløp.

Teknologirådets rapport konkluderer med at de ni 21-prosessene som har vært gjennomført har lyktes godt med å forankre strategiene og skape tillit. Samtidig kan de få preg av forhandlinger som vektlegger forutsigbare og kortsiktige prioriteringer. Teknologirådet anbefaler i rapporten at nye 21-prosesser bør se ulike samfunnsområder i sammenheng, og at deltakerne i prosessene bør finnes også utenfor sektoren.

Delingsøkonomien: Grønn gründerboom eller løsarbeidersamfunn?

Kjennetegnet ved delingsøkonomien er at man tar i bruk overskuddsressurser i samfunnet. På grunn av smarttelefonen og internett har man kontinuerlig tilgang til informasjon, kart og betalingstjenester, og derfor er delingstjenester i rask vekst.

Delingsøkonomien byr på store muligheter i omstillingen til et Norge etter oljen: Den kan gi mer bærekraft fordi vi utnytter eksisterende ressurser bedre, og økt produktivitet fordi de ressursene vi har tilgjengelige i samfunnet blir brukt mest mulig effektivt. Samtidig kan delingsøkonomien viske ut skillet mellom profesjonell og amatør, og ansatt og frilanser. Et dilemma for myndighetene er at tidlig regulering kan hindre innovasjon, mens sen regulering kan føre til at enkeltaktører får dominere markedet og utnytte smutthull.

Teknologirådet utarbeidet i 2015 notatet *Delingsøkonomien: Grønn gründerboom eller løsarbeidersamfunn?* og organiserte et møte om temaet i Tekno-gruppa på Stortinget, med blant annet Abelia og LO som deltakere i tillegg til en rekke stortingsrepresentanter.

Grønn innovasjon

Teknologirådet har sammen med partnerorganisasjoner i 15 land i 2015 utarbeidet en felles rapport om grønn innovasjon: *Innovation and Climate Change: The Role of Scientific and Technological Assessment*. Rapporten beskriver de viktigste policytiltakene når det gjelder grønn innovasjon i land som Frankrike, Tyskland, USA, Sverige, Danmark og Østerrike. Det franske parlamentet har ledet arbeidet innenfor rammene av European Parliamentary Technology Assessment, der Teknologirådet representerer Norge.

Hvert land har skrevet et bidrag om viktige tiltak og initiativer i eget land på følgende områder: energieffektivitet i bygninger, bærekraftig transport, klimavennlig matproduksjon, og involvering av innbyggerne i utvikling av smart, grønn teknologi.

Være oppdatert på hva som foregår innen teknologivurdering og teknisk framsyn internasjonalt

«Rådet skal følge med på den teknologiske utviklingen som skjer internasjonalt, og bidra til at Norge raskt fanger opp og tar stilling til nye teknologiutfordringer», heter det i vedtektene.

Teknologirådet er en aktiv deltaker i European Parliamentary Technology Assessment network (EPTA). EPTA har 17 medlemmer fra ulike europeiske land og regioner, samt EU-parlamentet og den amerikanske kongressen. Nettverket er en viktig kilde til kunnskapsdeling og samarbeid. Det franske Office parlementaire d'évaluation des choix scientifiques et technologiques (OPECST) hadde presidentskapet i EPTA i 2015, og EPTA-konferansen og -rådsmøtet ble holdt i det franske parlamentet. I tillegg deltok direktøren på det årlige ledermøtet, som ble arrangert i Lorraine.

I slutten av april møttes 22 prosjektledere fra åtte EPTA-medlemsorganisasjoner i Burgenland, Østerrike. Practitioners' meeting arrangeres jevnlig og gir prosjektledere mulighet til å utveksle erfaringer og diskutere pågående og fremtidige prosjekter med hverandre. Teknologirådets prosjektledere organiserte en fremadskuende sesjon, hvor deltakerne presenterte hvilke temaer de har på arbeidsplanen, nye metoder og kommunikasjonsformer.

Det ble utgitt en felles rapport om innovasjon og klimaendring, hvor Teknologirådet skrev det norske bidraget. Her slår OPECST fast at utgivelsen av rapporten var en direkte oppfølging av Teknologirådets «excellent initiative» i forbindelse med det norske presidentskapet i 2014 til å lage en felles rapport om fremtiden arbeidsliv, noe som blir ansett som en svært god dokumentasjon av kunnskaps- og erfaringsutvekslingen som skjer i EPTA.

Teknologirådet har deltatt og vært arbeidspakke-leder i det store, EU-finansierte PACITA-prosjektet (Parliaments and Civil Society in Technology Assessment) som utvikler teknologivurdering som metode. Resultatene fra prosjektet ble lagt frem i 2015 i Brussel, i Oslo og på avslutningskonferansen i Berlin, der Teknologirådet ledet en egen sesjon og debatterte i plenum. Det ble også lansert en bok med erfaringer fra prosjektet, hvor Teknologirådet har skrevet Det ble også lansert en bok med erfaringer fra prosjektet, hvor Teknologirådet har skrevet to kapitler; om fremtidens alderdom og ny teknologi, og om hvordan vi kan videreutvikle teknologivurdering som fagområde i Europa.

Teknologirådet har i 2015 startet et nytt EU-prosjekt, CIMULACT (Citizen and multi-actor consultation on Horizon2020). Samtlige 28 EU-land pluss Norge og Sveits er deltakere.

Teknologirådet har videre deltatt på møter og holdt foredrag i en rekke internasjonale fora. Blant annet et foredrag i tyske Bundestag om fremsyn og teknologivurdering, innlegg på en konferanse om online radikaliserings, elektronisk etterretning og forutseende politi i Brussel, og om smart politi i Berlin.

Aktivt stimulere til en offentlig teknologidebatt og formidle resultatet av arbeidet til samfunnet generelt¹

Foredrag og debatter

- En lang rekke foredrag og innlegg på konferanser og større møter, som Stormkastkonferansen i Bergen, Mørekonferansen, Arbeiderpartiets landsmøte, Ambulanseforum, Kreftforeningens representantskap, Arbeidstidskonferansen, Midt-norsk velferdsteknologikonferanse, eKommune-konferansen mm. (Se vedlegg 3 for oversikt over Teknologirådets deltakelse i foredrag og debatter.)
- Deltakelse i debatter i Arendalsuka, Polyteknisk forening, Abelia-konferansen mm.

Media

Teknologirådet har, etter eget initiativ og på forespørsel fra journalister, hatt en lang rekke medieoppslag i både nasjonale og regionale medier, fagpresse m.m., blant annet:

- Oppslag på NRK Dagsrevyen og Kveldsnytt om Teknologirådets rapport *Mobil helse for kronikere*.
- Oppslag på NRK Dagsrevyen om høringsinnspillet «Politireformen trenger et teknologiløft» som ble oversendt til justiskomiteen på Stortinget i forbindelse med deres behandling av Prop. 61 LS (2014-2015) *Nærpolitireformen*.
- Oppslag på NRK Dagsrevyen i forbindelse med lanseringen av Teknologirådets rapport *Forutseende politi – Kan dataanalyser hjelpe politiet til å være på rett sted til rett tid?*
- En lang rekke avisintervjuer i bl.a. VG, Aftenposten, Dagbladet, Finansavisen, Fædrelandsvennen, Sunnmørsposten, Morgenbladet, NRK P1 og P2
- Hovedkronikk i Aftenposten: «Hvordan Norge kan unngå luksusfellen» med fem bud på en omstilling til et Norge etter oljen. Skrevet i forbindelse med lanseringen av Teknologirådets rapport *Luksusfellen – Omstilling i en oljeøkonomi*

Egne kanaler

- Egne konferanser: Personverndagen, Store data møter medisinen, CIMULACT-møte, PACITA-konferanse i Brussel, PACITA-konferanse i Berlin.
- Nettsidene Teknologirådet.no, hvor alle nye rapporter og dokumenter gjøres tilgjengelige, og som jevnlig oppdateres med nyhetssaker om Teknologirådets prosjekter, arrangementer og annen aktivitet
- Elektronisk nyhetsbrev med 2200 abonnenter, med høy åpnings- og klikkfrekvens. Det ble sendt 10 nyhetsbrev i 2015.
- Aktiv bruk av sosiale medier, bl.a. Twitter-konto med 2800 følgere, og Facebook-konto med 700 «likes». Begge genererer mye trafikk til våre egne nettsider.

¹ Delmålet om å «formidle resultatet av arbeidet til samfunnet generelt» er hentet hit fra hovedmål 5, da det er mer hensiktsmessig å rapporterte dette i sammenheng med målet om å «stimulere til en offentlig teknologidebatt» enn i tilknytning til formidling til Stortinget og øvrige myndigheter.

Iverksette utredninger og helhetsvurderinger av teknologiens muligheter og konsekvenser for samfunnet og den enkelte borger

Teknologirådet har i 2015 levert følgende publikasjoner:

- Personvern 2015: Tilstand og trender
- Mobil helse for kronikere
- Luksusfellen – Omstilling i en oljeøkonomi
- Forutseende politi – Kan dataanalyser hjelpe politiet til å være på rett sted til rett tid?
- 21-prosessenes samfunnsansvar
- Innovation and Climate Change: The Role of Scientific and Technological Assessment (bidrag i en felles, internasjonal rapport)
- Delingsøkonomien: Grønn gründerboom eller løsarbeidersamfunn
- Denne gangen er det personlig (notat til Produktivitetskommisjonen)
- Digital sårbarhet og ny teknologi (notat til Digitalt sårbarhetsutvalg)
- Kapitlene “The Future of Ageing – Stakeholder Involvement in the Future of Care” og “Doing cross-European Technology Assessment” i boken “Policy-Oriented Technology Assessment Across Europe. Expanding Capacities” (PACITA), utgitt på Palgrave forlag
- Kapitlet “How Should We Govern the Algorithms that Shape Our Lives?” i boken “The Next Horizon of Technology Assessment” (PACITA)
- Kapitlet «Big data – big trouble?» i boken «Internet research ethics» (De nasjonale forskningsetiske komiteer)

Formidle resultatet av arbeidet til Stortinget og øvrige myndigheter

Kontakt med Stortinget

Det ble i 2015 etablert en ny Tekno-gruppe på Stortinget. Representanter for alle partier har meldt seg til gruppen. Den skal være en radar for hvordan ny teknologi utfordrer og skaper muligheter for politikk og samfunn, og en arena for diskusjon mellom stortingsrepresentanter. Teknologirådet har sekretariatsfunksjonen, og bidrar med innspill og gjennomføring av møter. Det ble i 2015 gjennomført to møter i gruppen; ett om fremtidens arbeidsliv, og ett om delingsøkonomien – begge med innledning fra Teknologirådet i tillegg til eksterne kompetansepersoner.

I tillegg har Teknologirådet levert en rekke innspill til komiteer, fraksjoner og enkeltrepresentanter om pågående prosjekter. Det har spesielt vært interesse for prosjektene om mobil helse og smart politi.

Et eksempel er Teknologirådets høringsinnspill til justiskomiteen på Stortinget i forbindelse med behandlingen av Prop. 61 LS (2014-2015) *Nærpolitireformen*. I justiskomiteens innstilling til Stortinget ber flertallet regjeringen om å ”sikre at politiet utover Merverdiprogrammet tar i bruk IKT og digitale hjelpemidler, også ved publikumskontakt”, og fulgte på denne måten opp Teknologirådets høringsinnspill.

Kontakt med øvrige myndigheter

Teknologirådet har i 2015 hatt flere møter med og innlegg for politisk ledelse i Justisdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet.

I løpet av 2015 har Teknologirådet også holdt foredrag for departementsavdelinger og hatt møter med embetsverket i bl.a. Finansdepartementet, Justisdepartementet,

Kunnskapsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet, og hatt møter med Politihøgskolen, Oslo politidistrikt, Helsedirektoratet og Utdanningsdirektoratet.

Teknologirådet har på forespørsel hatt møter med og gitt skriftlige innspill til Produktivitetskommisjonen, Det digitale sårbarhetsutvalget, Akuttutvalget, Helsedirektoratets strategi for persontilpasset medisin.

Involvering og metode

«Rådet velger selv sine problemstillinger og hvilke arbeids- og vurderingsmetoder som skal legges til grunn. Det skal legges vekt på metoder som involverer lekfolksskjønnet direkte i vurderingene», går det frem av Teknologirådets vedtekter.

Teknologirådet har i 2015 arbeidet med prosjektet Fremtiden 2015 i samarbeid med Forskningsrådet, og har levert en rapport om 21-prosessene og samfunnsansvarlig forskning og innovasjon (responsible research and innovation – RRI).

Det EU-finansierte prosjektet CIMULACT skal trekke inn lekfolk, interessenter, beslutningstakere og eksperter i utarbeidelsen av visjoner og scenarier for forskning som kan hjelpe Europa å møte store samfunnsutfordringer. En grunntanke er at ettersom forskning og innovasjon har stor innflytelse på utviklingen av samfunnet, bør også representanter for folk flest få mulighet til å ha innflytelse på forskningen.

Teknologirådet gjennomførte i 2015 et visjonsverksted med 36 utvalgte deltakere som utarbeidet visjoner for det norske samfunnet i 2040. Tilsvarende workshoper ble holdt i de 29 andre deltakerlandene, og visjonene fra hele Europa vil bli brukt i scenarioer for fremtidens forskningsprogrammer.

Samarbeid

Teknologirådets vedtekter slår fast at «Rådet skal samarbeide med andre organer med tilgrensende arbeidsoppgaver og finne frem til en hensiktsmessig arbeidsdeling».








Teknologirådet har i 2015 samarbeidet med Forskningsrådet om prosjektet Fremtiden 2015. Prosjektet har som mål å utvikle norsk fremtidstenkning knyttet til kunnskaps- og teknologipolitikk. Et resultat av dette prosjektet er rapporten «21-prosessenes samfunnsansvar», som ble levert i 2015.

Teknologirådet arrangerte i samarbeid med Datatilsynet for tredje år på rad et stort, åpent seminar og publiserte en rapport i forbindelse med den internasjonale personverndagen den 28. januar.

I samarbeid med Universitetet i Oslo arrangerte Teknologirådet konferansen «Store data møter medisinen» med mål om å se konsekvensene av den digitale revolusjonen som skjer i medisinen nå – og et tiår frem i tid.

Måloppnåelse 2015 – egenvurdering

Teknologirådet mener at rådet samlet sett og i forhold til de ressursene rådet har til sin disposisjon, har nådd sine mål i 2015. Når det gjelder målene om formidling/teknologidebatt og involvering, mener rådet at det er et klarere utviklingspotensial.

Oppgave	Mål-oppnåelse	Kommentar
Identifisere og debattere store teknologiutfordringer, og bidra til å fremme en menneske- og miljøvennlig teknologivurdering		Har gjennomført en rekke prosjekter om ny teknologi som blir viktig for Norge. Høy aktivitet.
Være oppdatert på hva som foregår innen teknologivurdering og teknisk framsyn internasjonalt		Er en ledende deltaker i internasjonal utvikling av teknologivurdering gjennom EPTA og EU-prosjekter.
Aktivt stimulere til en offentlig teknologidebatt og formidle resultatet av arbeidet til samfunnet generelt		Har høy synlighet i mediene, velfungerende egne kanaler og har holdt en lang rekke foredrag. Vil arrangere flere åpne møter i 2016.
Iverksette utredninger og helhetsvurderinger av teknologiens muligheter og konsekvenser for samfunnet og den enkelte borger		Har levert en rekke rapporter, bokkapitler og notater med innspill til pågående offentlige utredninger.
Formidle resultatet av arbeidet til Stortinget og øvrige myndigheter		Oppstart av Tekno-gruppa på Stortinget, mange presentasjoner for stortingspolitikere, samt politisk ledelse og embetsverk i ulike departementer.
Involvering og metode		Det ble i 2015 arrangert én workshop med lekfolk/interessenter. Vi ønsker å arrangere flere av disse, samt utvikle digital involvering. Dette er tid- og ressurskrevende, og vil søkes gjennomført ved hjelp av ekstern finansiering i 2016.
Samarbeid		Det er gjennomført en rekke samarbeidsprosjekter, både nasjonalt og internasjonalt. Vi tar sikte på å utvide det nasjonale samarbeidet med relevante partnere ytterligere.

Økonomi

Grunnbevilgningen fra Nærings- og fiskeridepartementet var på 9,0 millioner kroner i 2015. Det eksterne dekningsbidraget til ulike prosjekter var på til sammen 1,4 mill. kroner fra EU-kommisjonen og Norges Forskningsråd, noe som ga samlede inntekter på 10,4 mill. kroner. Årsregnskapet viste totale kostnader på 9,7 mill. kroner i 2015.

Ved inngangen til 2015 sto Teknologirådet bokført med en egenkapital på 0,1 mill. kroner. Per 31.12 2015 har Teknologirådet dermed en positiv egenkapital på 0,8 mill. kroner.

Organisasjon og likestilling

Teknologirådets sekretariat har åtte fast ansatte. Det jobber likt antall menn og kvinner i sekretariatet. Også rådet har tilnærmet likt antall menn og kvinner. Rådet har kvinnelig leder, mens sekretariatet ledes av en mann.

Teknologirådets sekretariat har våren 2015 hatt ett lengre sykefravær. Det totale sykefraværet var i 2015 på ca. 3,6 %. Dette er en oppgang fra 0,3 % i 2014, men situasjonen er normalisert i andre halvår.

Miljøpåvirkningen fra Teknologirådets virksomhet er knyttet til kontordrift og reisevirksomhet. Disse aktivitetene regnes ikke som vesentlige i henhold til regnskapslovens bestemmelser, og spesifiseres derfor ikke nærmere.

Fremtidsutsikter

Teknologirådet har en akseptabel økonomisk situasjon på kort sikt og arbeider kontinuerlig for å sikre mer langsiktige eksterne dekningsbidrag. Samarbeidet med Forskningsrådet om fremtidstenkning i Norge fortsetter ut 2016. EU-prosjektet CIMULACT ble startet opp i 2015 og varer ut 2017. Videre vil man i 2016 starte opp to nye prosjekter med ekstern finansiering; ”Scenarier for helse- og omsorg 21” og ”Assisted living”. Det eksterne dekningsbidraget vil dermed holde seg på samme nivå i 2016 som i 2015, mens prognosen for påfølgende år foreløpig er noe lavere.

Gjeldende strategi for Teknologirådet utløper i 2016. Det er igangsatt arbeid med å utvikle strategi. Høsten 2016 vil det bli utnevnt nytt råd for perioden 2016–2020.

Tematiske satsinger for 2016:

- Nettverksøkonomien (delingsøkonomi)
- Fremtidens arbeidsliv og ny kompetanse
- Omstillingspolitikk og fremtidstenkning i Norge
- Digitalisering, store data og fornyelse av offentlig sektor
- Mobil helse: kronikere, egne diagnoser og folkehelse
- Helse og omsorg 2030
- Overvåkningsøkonomien

Vedlegg

1 Rådsmedlemmer

- Siri Hatlen (leder). Sivilingeniør med MBA fra INSEAD. For tiden styreleder i blant annet Entra Eiendom, Sevan Marine, Ungdoms-OL og Norges miljø- og biovitenskapelige universitet. Hun har hatt lederposisjoner i Oslo universitetssykehus, Statkraft og Statoil samt vært styreleder/medlem i bl.a. Kongsberggruppen, PGS, Smedvig, NTNU, Helse Øst og Vinmonopolet.
- Andy Booth. Miljøkjemiker og seniorforsker ved SINTEFs avdeling for miljøteknologi.
- Ola Dale. Anestesiolog og farmakolog, professor ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet.
- Odd Roger Enoksen. Agronom og direktør for Andøya Space Center.
- Ragnar Fjelland. Fysiker og filosof, professor ved Universitetet i Bergen.
- Reid Hole. Doktorgrad i Ernæringsfysiologi, dekan ved Universitetet i Nordland.
- Cathrine Holst. Sosiolog og seniorforsker ved ARENA senter for europaforskning ved Universitetet i Oslo. Redaktør for Nytt Norsk Tidsskrift.
- Randi Haakenaasen. BS fra Stanford University og Ph.D. i faststoffysikk fra Harvard University. Sjefsforsker ved Forsvarets forskningsinstitutt.
- Håkon Wium Lie. Doktorgrad i informatikk. Teknologidirektør i Opera Software.
- Cecilie Mauritzen. Oseanograf, doktorgrad fra MIT. Forskningsjef, Norsk institutt for vannforskning.
- Christine Meisingset. MSc i miljøstrategi og MBA i økonomisk styring og ledelse. Key account manager, Norsk Gjenvinning
- Shahzad Asghar Rana. Informatiker og filolog. NTO i Microsoft.
- Edina Christin Ringdal. Bachelor i samfunnsøkonomi og politisk rådgiver for Libe Rieber-Mohn i Oslo Arbeiderpartis bystyregruppe.
- Silvija Seres. Doktorgrad i informatikk og administrerende direktør i TechnoRocks.
- Bent Sofus Tranøy. Statsviter og professor ved Høgskolen i Hedmark og Markedshøgskolen i Oslo.

2 Medlemmer i Teknologirådets ekspertgrupper

Åpenhet og sikkerhet etter 22. juli / Smart politi

- Gisle Hannemyr, universitetslektor, Institutt for informatikk, UiO
- Håkon Wium Lie, CTO, Opera Software og rådsmedlem i Teknologirådet
- Silvija Seres, CEO i TechnoRocks og rådsmedlem i Teknologirådet
- Inger-Marie Sunde, førsteamanuensis, Forskningsavdelingen, Politihøgskolen
- Robindra Prabhu, Teknologirådet (prosjektleder)

Mobil helse

- Ola Dale, NTNU og rådsmedlem i Teknologirådet
- Simen Brændhaugen, Kreftforeningen og Unge funksjonshemmede
- Ida Trældal Rystad, NST og Diabetesforbundet
- Susanne Prøsch, fastlege og referansegruppe EPJ
- Damoun Nassehi, fastlege og utvikler av mobil-app
- Steinar Madsen, Statens legemiddelverk
- Steinar Pedersen, Telemedisin Consult
- Hilde Lovett, Teknologirådet (prosjektleder)

Digitale selvtester

- Ola Dale, NTNU og rådsmedlem i Teknologirådet
- Nils-Jørgen Langtvedt, De nasjonale forskningsetiske komiteer
- Damoun Nassehi, fastlege og utvikler av mobil-app
- Steinar Madsen, Statens legemiddelverk
- Hans Olav Melberg, Avdeling for helseledelse og helseøkonomi, UiO
- Marie Nora Roald, NITO Bioingeniørfaglig institutt
- Hilde Lovett, Teknologirådet (prosjektleder)

Norge etter oljen («Luksusfellen»)

- Arild Aspelund, professor ved Institutt for industriell økonomi og teknologiledelse på NTNU
- Roger Bjørnstad, Samfunnsøkonomisk Analyse
- Petter Karal, daglig leder i Seatower
- Christine Meisingseth, Storebrand og Teknologirådet
- Bent Sofus Tranøy, Høgskolen i Hedmark og rådsmedlem i Teknologirådet
- Sigrun Aasland, daglig leder av Damvads Norgeskontor
- Jon Fixdal, Teknologirådet (prosjektleder)

3 Liste over foredrag og innlegg i 2015

Dato	Type aktivitet	Tema	Hvem fra Teknologirådet?	Hva?	Tilstede
12.01.2015	Keynote	Droner	Åke Refsdal Moe	Innledning "Droner i nord", Rundebordskonferanse. Stortingets Arktiske delegasjon i Bodø	50 pers
14.01.2015	Foredrag	Fremtiden 2014/TR	Mads Dahl Gjefsen	Presentasjon av prosjekt ved Consortium for Science, Policy and Outcomes, Arizona State Uni.	Ca 15 PhD-studenter
28.01.2015	Innlegg og ledelse av panel	Personverndagen	Tore Tennøe	Tingenes internett og personvern	Over 200 personer
04.02.2015	Foredrag	Digitalt skifte	Tore Tennøe	Stormkast-konferansen Bergen. Snakket om mobil, politi, mobil helse	300 pers
10.02.2015	Innlegg	Mobil helse	Tore Tennøe og Hilde Lovett	HOD, møte med embetsverk og statssekretær samt ytre etater	20 pers
13.02.2015	Presentasjon og diskusjon	Akutt-tjenester	Hilde Lovett og Robindra Prabhu	Møte med Akutt-utvalget etter forespørsel	5 pers
24.02.2015	Presentasjon og diskusjon	Fremtidens arbeidsliv	Tore Tennøe og Robindra Prabhu	Møte med NHO/Årskonferansen om arbeidsliv, made in norway og delingsøkonomi	10 pers
27.02.2015	Innlegg	Tech assessment, resultater fra PACITA, store data og algoritmer	Tore Tennøe, Hilde Lovett, Robindra Prabhu, Marianne Barland	PACITA-konferansen Berlin. Tre innlegg, hovedansvar for én sesjon.	Ca 300 pers
02.03.2015	Innlegg og diskusjon	Mobil helse	Tore Tennøe og Hilde Lovett	Venstre på Stortinget, miniseminar om velferdsteknologi	10 personer
03.03.2015	Presentasjon og diskusjon	Mobil helse	Tore Tennøe og Hilde Lovett	Møte med eldrebyråd i Oslo, Aud Kvalbein +	6 personer

04.03.2015	Presentasjon	PACITA	Hilde Lovett og Marianne Barland	Frokostmøte i K14: presentasjon av resultatene fra The future of ageing / PACITA	ca 20 interessenter
08.03.2015	Innlegg og diskusjon	Fremtidens arbeidsliv	Tore Tennøe ++	Tekno-gruppa på Stortinget. Morgenmøte om fremtidens arbeidsliv	ca 30 personer
17.03.2015	Presentasjon	PACITA	Hilde Lovett og Marianne Barland	Presentasjon av scenarier og resultater fra The future of Ageing / PACITA på policy-konferanse i Brussel	ca 40 deltakere fra EU-kommisjonen og organisasjoner i Europa
17.04.2015	Innlegg	Velferdstek og mobil helse	Tore Tennøe	Arbeiderpartiets landsmøte. Eldre/muligheter/teknologi	Ca 500-600
21.04.2015	Innlegg og diskusjon	Fremtidens arbeidsliv	Tore Tennøe	Kommunal- og moderniseringsdepartementet, IT-politisk avdeling	30 personer
23.04.2015	Presentasjon og diskusjon	Horizon scanning	Tore Tennøe	Berlin, TAB, seminar om horizon scanning, key note om Norge/Finland/UK/EU	30 personer
21.05.2015	Paneldebatt	Ny industri	Tore Tennøe	Debatt i regi av Oslo Høyre, St Hanshaugen, bl.a Kahoot-gründer og Finansbyråd	ca 40 personer
28.05.2015	Innlegg og paneldebatt	Velferdstek og mobil helse	Tore Tennøe	Midt-norsk velferdskonferanse, Ålesund	ca 150 personer
17.08.2015	Paneldebatt	Fremtidens skole og utdanning	Tore Tennøe	Debatt på Arendalsuka i regi av Statped. Tema: ny teknologi, ny pedagogikk	ca 30 personer
24.08.2015	Innlegg med diskusjon	Luksusfellen	Tore Tennøe og Jon Fixdal	Innlegg for embetsverk i Finansdepartementet	ca 20 pers
01.09.2015	Arrangerte konferanse i samarb. m UiO. Presentasjon og møteledelse	Mobil helse	Hilde Lovett og Tore Tennøe	Presentasjon på egen konferanse: "Store data møter medisinen". "Mobilteknologi og digitale selvtester: hvor er vi nå – og om 10 år?" Møteledelse og paneldebatter.	Ca 110 personer fra helse, juss og IT
16.09.2015	Foredrag	Digitalt skifte	Tore Tennøe og Robindra Prabhu	Innlegg på eKommunekonferansen 2015.	300 personer

21.09.2015	Foredrag	Mobil helse	Hilde Lovett	Presentasjon på ambulanspersonells årskonferanse. "Er helsedata fra pasienten nyttig i en nødsituasjon?"	Ambulansepersonell fra hele Norge
01.10.2015	Høring	Mobil helse	Hilde Lovett og Ingvild Østraat	Innlegg på høring om primærhelsemeldingen på Stortinget	HO-komiteen på Stortinget
06.10.2015	Innlegg og paneldebatt	Fremtiden 2030	Robindra Prabhu	Polyteknisk forening: "Hvorfor fremtiden ikke trenger oss"	Ca 100 personer
15.10.2015	Innlegg og diskusjon	Mobil helse	Tore Tennøe, Hilde Lovett og Ingvild Østraat	Stortinget, Arbeiderpartiets helsefraksjon, miniseminar	8 personer
28.09.2015	Innlegg og diskusjon	Mobil helse og scenarier	Tore Tennøe	Innlegg for HO21	30 personer
28.10.2015	Presentasjon	Teknologirådet / Mobil helse	Marianne Barland	Presentasjon av Teknologirådet og spesifikt prosjektet mobil helse	25 studenter fra TIK-senteret
09.11.2015	Presentasjon	Teknologirådet/ PACITA	Adele F. Johannessen	Presentasjon av Teknologirådet og spesifikt prosjektet PACITA - fremtidens alderdom	20 studenter, videreutdanning i velferds-teknologi HiOA
17.11.2015	Foredrag	Fremtidens arbeidsliv	Tore Tennøe	Arbeidstidskonferansen 2015, Royal Christiania	ca 200 personer
23.11.2015	Foredrag	Ny industri	Tore Tennøe	Robot-konferanse, Brattvåg	75 personer
24.11.2015	Foredrag	Ny industri	Tore Tennøe	Møre-konferansen, Ålesund. "Hva gjør teknologien med arbeidslivet - og hva kan vi gjøre med det?"	300 personer
24.11.2015	Foredrag	Medvirkning	Marianne Barland	Presentasjon av Teknologirådets metoder for medvirkning på Forskningsrådets konferanse om forskningskommunikasjon	ca 200, stort sett kommunikasjonsrådgivere
25.11.2015	Foredrag og diskusjon	Ny industri	Tore Tennøe	Næringsdepartementet, næringsavdelingen	ca 40 personer

26.11.2015	Foredrag og diskusjon	Mobil helse	Tore Tennøe	Kreftforeningen, representantskapet	ca 50 personer
28.11.2015	Innledning og prosessleder	Norge 2030	Åke Refsdal Moe og Adele F. Johannessen	Visjoner for Norge 2040. Heldags visjonsverksted	ca 50 personer
01.12.2015	Innlegg og arrangement	Delingsøkonomien	Tore Tennøe og Marianne Barland	Tekno-gruppa på Stortinget. Morgenmøte om delingsøkonomien, fremleggelse av nytt notat	ca 30 personer, 10 stortingsrepresentanter
03.12.2015	Foredrag og diskusjon	Fremtidens arbeidsliv og kompetanse	Tore Tennøe	Kunnskapsdepartementet, Forskningsavdelingen	20 personer

Årsregnskap 2015 for Teknologirådet

Foretaksnummer 981024125



Utarbeidet av:
Accountor Pro AS
Autorisert regnskapsførerselskap
Postboks 31
2501 TYNSET

Resultatregnskap

	Note	2015	2014
DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSKOSTNADER			
Driftsinntekter			
Generelle midler	1	9 000 000	8 000 000
Spesielle midler	1	1 424 542	3 147 982
Sum inntekter		10 424 542	11 147 982
Driftskostnader			
Programmer	2	4 427 029	4 561 073
Prosjekter med ekstern delfinansiering	2	2 023 821	3 622 644
Administrasjons- og felleskostnader	3,4	3 282 451	3 174 496
Sum driftskostnader		9 733 301	11 358 213
DRIFTSRESULTAT		691 241	(210 231)
FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER			
Finansinntekter			
Renteinntekter		1 399	2 042
Finansinntekter		4 424	4 807
Sum finansinntekter		5 823	6 849
Finanskostnader			
Rentekostnader		1 448	3 236
Andre finanskostnader		556	4 116
Sum finanskostnader		2 004	7 353
NETTO FINANSPOSTER		3 819	(504)
ÅRSRESULTAT		695 060	(210 735)
OVERFØRINGER			
Overføringer annen egenkapital		695 060	(210 735)
SUM OVERFØRINGER		695 060	(210 735)

Balanse pr. 31.12.2015

	Note	31.12.2015	31.12.2014
EIENDELER			
Anleggsmidler			
Varige driftsmidler			
Maskiner og anlegg	4	308 069	369 683
Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontorm.	4	101 922	392 884
Sum anleggsmidler		409 991	762 566
Omløpsmidler			
Kundefordringer		116 999	126 958
Andre fordringer	5	1 030 501	1 538 083
Bankinnskudd, kontanter o.l.	6	788 987	509 316
Sum omløpsmidler		1 936 488	2 174 357
SUM EIENDELER		2 346 479	2 936 924
EGENKAPITAL OG GJELD			
Egenkapital			
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	9	806 279	111 219
Sum opptjent egenkapital		806 279	111 219
Sum egenkapital		806 279	111 219
Gjeld			
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		310 766	280 673
Skyldig offentlige avgifter		446 393	568 757
Bevilgninger	7	149 340	853 219
Annen kortsiktig gjeld	8	633 701	1 123 055
Sum kortsiktig gjeld		1 540 200	2 825 705
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		2 346 479	2 936 924

Oslo, _____

Tore Tennøe
daglig leder

Noter

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk.

Note 1 - Inntekter

Generelle midler - Bevilgning NFR	2015	2014
Administrasjon	3 278 632	4 825 000
Prosjekter og programmer	5 721 368	3 175 000
Totalt	9 000 000	8 000 000

Spesielle midler	2015	2014
PACITA	658 801	920 308
Klimatoppmøte i skolen	0	805
Surprise	137 000	1 143 497
Fremtiden 2014	353 422	1 083 372
CIMULACT	275 318	0
Totalt	1 424 542	3 147 982

Note 2 - Programmer

Det er i 2015 kostnadsført utgifter på 22 prosjekter utenom administrasjon.

Programmer	2015	2014
Prosjekter/programmer NFR	4 427 029	4 561 073
Prosjekter med ekstern delfinansiering		
Klimatoppmøte i skolen	0	23 094
Personverndagen	400 463	400 463
DESSI	-40 096	8 396
PACITA	533 042	920 308
DuBestemmer 22. juli	5 422	43 514
Surprise	135 913	1 143 497
Fremtiden 2014	713 759	1 083 372
CIMULACT	275 318	0
Totalt	2 023 821	3 622 644

Noter

Note 3 - Administrasjons- og felleskostnader

Av andre administrasjons- og felleskostnader utgjør lønnskostnader følgende poster (for alle programmer og prosjekter samlet):

	2015	2014
Lønn	5 434 153	5 936 910
Arbeidsgiveravgift	854 995	971 365
Refunderte sykepenger/foreldrepermisjon	-136 294	
Pensjonskostnader	518 476	546 658
Andre lønnsrelaterte ytelser	73 134	96 528
Totalt	6 744 464	7 551 461
Gjennomsnittlig antall ansatte	7,5	8,5

Prosjektstøtten utgjør ca. 75 % av administrasjons- og felleskostnadene.

Godtgjørelser		Daglig leder
Lønn	978 434	915 470
Annen godtgjørelse	44 915	10 096
Totalt	1 023 349	925 566

Note 4 - Varige driftsmidler

	Påkostning leide lokaler	Inventar	Sum
Anskaffelseskost pr. 1/1	431 296	534 179	965 475
+ Tilgang	0	0	0
- Avgang	0	0	0
Anskaffelseskost pr. 31/12	431 296	534 179	965 475
Akk. av/nedskr. pr 1/1	61 614	141 295	202 908
+ Ordinære avskrivninger	61 614	290 961	352 575
+ Avskr. på oppskrivning	0	0	0
- Tilbakeført avskrivning	0	0	0
+ Ekstraord nedskrivninger	0	0	0
Akk. av/nedskr. pr. 31/12	123 227	432 256	555 483
Balanseført verdi pr 31/12	308 069	101 922	409 991
Prosentsats for ord.avskr	14-14	33-40	

Levetiden for inventar er i 2015 redusert fra 4 år til 2,5-3 år på grunn av endret organisering av arbeidet og dermed andre behov. I tillegg er noen av møteroms møblene defekte.

Påkostning leide lokaler avskrives over leieperioden.

Noter

Note 5 - Kortsiktige fordringer

	2015	2014
Fordring Forskningsrådet	400 000	0
Fremtiden 2014	119 481	95 141
Pacita	476 047	972 662
Surprise	0	400 511
Forskuddsbetalt driftskostnad	30 418	63 979
Fordringer De nasjonale forskningsetiske komiteene	4 556	5 791
Totalt	1 030 501	1 538 083

Note 6 - Bankinnskudd, kontanter o.l.

I henhold til gjeldende regler for Norges Forskningsråd, skal midler ikke overføres til egne skattetrekkkonto. Det er derfor ingen bundne midler.

Note 7 - Bevilgninger

	2015	2014
PACITA	0	853 219
CIMULACT	149 340	0
Totalt	149 340	853 219

Note 8 - Kortsiktig gjeld

	2015	2014
Skyldig feriepenger	508 134	614 825
Annen påløpt kostnad	125 567	8 231
Forskudd fra Norges forskningsråd	0	500 000
Totalt	633 701	1 123 055

Note 9 - Egenkapital

	2015	2014
Egenkapital 01.01.	111 219	321 954
Årets resultat	695 060	-210 735
Egenkapital 31.12.	806 279	111 219